

โรงเรียนเอกชนในประเทศฝรั่งเศส*

ความเป็นมา

การศึกษาเอกชนในประเทศฝรั่งเศส มีประวัติอันยาวนานกว่า 300 ปี จากหนังสือ "Histoire de Liberte d' Enseignement en France" แต่งโดย Louis Grimaud เล่ม 1 เราทราบว่า นักการศึกษาในยุคนั้นมีความเห็นว่ารัฐไม่ใช่ผู้ให้กำเนิดโรงเรียน แต่เป็นองค์การศาสนา และชุมชนที่รักการศึกษาต่างหากที่ตั้งโรงเรียนขึ้นมา เพื่อสอนกุลบุตรกุลธิดาของผู้มีอันจะกินและผู้ยากไร้ให้รู้จักอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือเป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้รู้จักศาสนา ต่อมาก็มีการสอนให้คิดเลขเป็นอีกด้วย

ศาสนามีอิทธิพลต่อการศึกษาและระบบการศึกษามาเป็นเวลานาน จนกระทั่งถึงการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 หลังจากปฏิวัติแล้ว อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการศึกษาเริ่มลดน้อยลง รัฐเริ่มอ้างสิทธิในการจัดการศึกษาเพื่ออบรมผลเมืองของรัฐนับตั้งแต่นั้น เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาเป็นต้นในระดับประถมและมัธยมได้กลายเป็น hot issue ระหว่างรัฐกับศาสนา ซึ่งรัฐบาลหลายยุคหลายสมัยรวมทั้งรัฐบาลปัจจุบันของประธานาธิบดี Mitterand มักเรียกปัญหานี้ว่า "แผลเก่า" และต่อมาศาสนจักรก็ถูกแยกออกจากรัฐโดยสิ้นเชิง

ในประเทศฝรั่งเศสนั้น ไม่มีการสอนศาสนาในโรงเรียนของรัฐ ส่วนในโรงเรียนเอกชนนั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขององค์การศาสนามีการสอนและปฏิบัติศาสนา ความช่วยเหลือที่รัฐพึงให้แก่โรงเรียนเอกชนนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมือง ในยุคของประธานาธิบดี Charles De Gaulle ได้มีการออกกฎหมายใหม่ว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนเอกชน กฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1959 ซึ่งยังคงมีผลใช้บังคับจนถึงทุกวันนี้

* จุลสาร สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ฉบับปฐมฤกษ์ (ตุลาคม 2524).

สภาพโรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน

สรุปกฎหมายฉบับใหม่ 1959 ว่าด้วยโรงเรียน โรงเรียนประถม

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีทางเลือก 2 ทาง คือ

1. แบบ “สัญญาส่วนตัว” (ของเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของชุมชน)
2. แบบ “สัญญาเป็นรูปคณะกรรมการ” (ของมูลนิธิ องค์การศาสนา เป็นต้น)

โรงเรียนจะได้รับอนุญาตให้ทำสัญญากับรัฐบาลได้ต้องถือตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- ได้เปิดทำการมาแล้ว 5 ปี (นั่นคือ 5 ปีก่อนปี ค.ศ. 1959)
- มีครูที่มีคุณวุฒิเหมือนครูในโรงเรียนของรัฐ
- มีสถานที่ถูกสุขลักษณะพร้อมด้วยอุปกรณ์
- มีจำนวนนักเรียนอย่างต่ำตามจำนวนที่รัฐกำหนด

1. โรงเรียนใดทำ “สัญญาแบบส่วนตัว” รัฐจะเป็นผู้จ่ายเงินเดือนครู ตามวุฒิ และตามอัตราของครูรัฐบาล ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นั้นเจ้าของต้องเป็นผู้จัดการเอง นั่นคือโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียน

2. โรงเรียนประถมที่ทำสัญญาแบบ “สัญญาเป็นรูปคณะกรรมการ” ให้เทศบาลท้องถิ่นเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ ภารโรง คณงาน ค่า maintenance ทุกอย่าง ส่วนเงินเดือนครูนั้นรัฐเป็นผู้จ่าย

ส่วนเรื่องการพัฒนาโรงเรียน (ต่อเติม สร้างตึก) ทั้งรัฐและเทศบาลไม่รับผิดชอบ

โรงเรียนมัธยม

สำหรับโรงเรียนมัธยมนั้นยังคงมีทางเลือก 2 ทาง คือ “Contrat Simple” และ “Contrat d' association” แต่ทางเลือกนี้จะสิ้นสุดลงในปี 1980

เพราะฉะนั้นโรงเรียนส่วนมากจะคอยหันมาทำสัญญา “Contrat d' association” คือแบบรูปมูลนิธิ หรือกลุ่มคณะกรรมการ หรือขององค์การศาสนา

ในโรงเรียนมัธยมรัฐเป็นผู้จ่ายเงินเดือนครูทั้งหมด ตามวุฒิ ยิ่งกว่านั้นรัฐเป็นผู้จ่ายค่าดำเนินการ (เช่น เจ้าหน้าที่ คณะบริหาร ค่ารับรองแขก) เป็นจำนวนเงินก้อนใหญ่ ส่วนค่าลงทุนทุกอย่างนั้น มูลนิธิ หรือคณะบริหารเป็นผู้รับผิดชอบ

ในทุกกรณี ทั้งโรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยม (สัญญาทั้งสองแบบ) รัฐเป็นผู้
ออกเงินเดือนครู พร้อมด้วยสวัสดิการทุกประการ ส่วนครูนั้นต้องเสียภาษีหรือเงินสะสม
เหมือนกันทุกคน จึงจะมีสิทธิได้สวัสดิการต่าง ๆ

บทบาทของรัฐมีอะไรบ้างในการควบคุมโรงเรียนราษฎร์? รัฐมีสิทธิในการควบคุม
โรงเรียน (ที่ทำสัญญากับรัฐ) และครูที่สอน ควบคุมหลักสูตร เวลาเรียน แต่คณะผู้บริหาร
โรงเรียนก็อาจขอยกเว้นในบางเรื่องได้เหมือนกันเป็นต้นเรื่องการเรียนการสอนโรงเรียนประเภท
Contrat Simple มีเสรีภาพในการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ

นอกจากนี้แล้วยังมีโรงเรียนราษฎร์อีกประเภทหนึ่ง คือ ประเภทที่มีอิสระบริบูรณ์
ไม่ทำสัญญาอะไรเลยกับรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ถ้าโรงเรียนประเภทนี้มีครูตามวุฒิ มีนักเรียน
ตามที่รัฐกำหนด ก็อาจจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐได้เหมือนกัน

โรงเรียนเอกชนในอนาคต

สถานภาพของโรงเรียนเอกชนในรัฐบาลใหม่ของประธานาธิบดี Francois Mitter-
rand

ในการเลือกตั้งรอบแรกนั้น Mitterrand ได้ออกหาเสียงโดยประกาศว่า จะโอน
กิจการธนาคารและการอุตสาหกรรมบางอย่างและการศึกษาเอกชนมาเป็นของรัฐ ผลของ
การเลือกตั้งรอบแรกปรากฏว่า ประธานาธิบดี Giscard D' Estaing มีคะแนนนำ คะแนน
รองลงมาได้แก่พรรคสังคมนิยม ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์นั้น พ่ายแพ้อย่างยับเยิน

ในการเลือกตั้งตัดสินชี้ขาดรอบสองนั้น Mitterrand ได้รับความช่วยเหลืออย่างเด็ดขาดโดย
ความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์

ก่อนจะมีการแข่งขันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานาธิบดี ได้ออกแถลง
การณ์ทางทีวีว่า ถ้าได้เสียงข้างมากในรัฐสภา จะไม่โอนกิจการการศึกษาเอกชนเป็นของรัฐ
และจะยังคงให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเอกชนอีกต่อไป

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปรากฏว่า พรรคของประธานาธิบดี Mitter-
rand ได้รับความช่วยเหลือโดยเด็ดขาดในรัฐสภา

ต่อมาในเดือนมิถุนายน 1981 รัฐบาลของประธานาธิบดี Mitterrand ได้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องว่าด้วยการศึกษาเอกชนว่า รัฐมีนโยบายที่จะให้การสนับสนุนโรงเรียนเอกชนต่อไป ยกเว้นการสนับสนุนทางการเงิน

บรรดาผู้ปกครองและครูที่ได้ดูทีวีคืนนั้นต่างก็ตกอกตกใจ ถ้ารัฐบาลชุดใหม่มีนโยบายเช่นว่านี้ ก็หมายความว่าโรงเรียนเอกชนจะต้องปิดตัวเองลง เพราะไม่สามารถหาเงินมาจ่ายเงินเดือนครูได้ ในปัจจุบันนี้รัฐเป็นผู้รับภาระในการจ่ายเงินเดือนครู โรงเรียนเอกชนจึงไม่ได้เก็บค่าเล่าเรียนมากไปกว่าโรงเรียนของรัฐ

หนึ่งสัปดาห์หลังจากที่มีการสัมภาษณ์ทางทีวี ได้มีการหยั่งเสียงประชามติทั่วประเทศว่าด้วยการศึกษาเอกชน ผลปรากฏดังนี้คือ

“ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะให้รัฐให้การสนับสนุนโรงเรียนเอกชนในเรื่องการเงิน?”

1. ประชาชนโดยทั่วไป เห็นด้วย 68 เปอร์เซ็นต์
2. ผู้ปกครองในโรงเรียนเอกชน เห็นด้วย 81 เปอร์เซ็นต์

ทำไมคนฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาเอกชน

1. คนฝรั่งเศสมีความเห็นว่าชาวฝรั่งเศสทุกคนเสียภาษีให้แก่วุฒเหมือน ๆ กัน
2. คนฝรั่งเศสส่วนมากยังยึดหลักปรัชญาในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาและเสรีภาพในทางการศึกษา

ทำไมผู้ปกครองบางกลุ่มนิยมส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนเอกชน ?

เหตุผลที่ยังมีผู้ปกครองบางกลุ่มนิยมส่งลูกไปโรงเรียนเอกชนก็คือ

1. มีการสอนศาสนาและปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน
2. มีระเบียบวินัย และมีการเรียนการสอนดีกว่า
3. มีผลการสอบไล่ดีกว่า

รัฐบาลสังคมนิยมของประธานาธิบดี Mitterrand จะยึดนโยบายตามคำสัมภาษณ์ของรัฐมนตรีศึกษาธิการหรือไม่ยังเป็นปริศนา ทุกคนกำลังรอคอยดูอยู่ ส่วนองค์การศาสนานั้น มีความเห็นแตกแยกในเรื่องนี้

